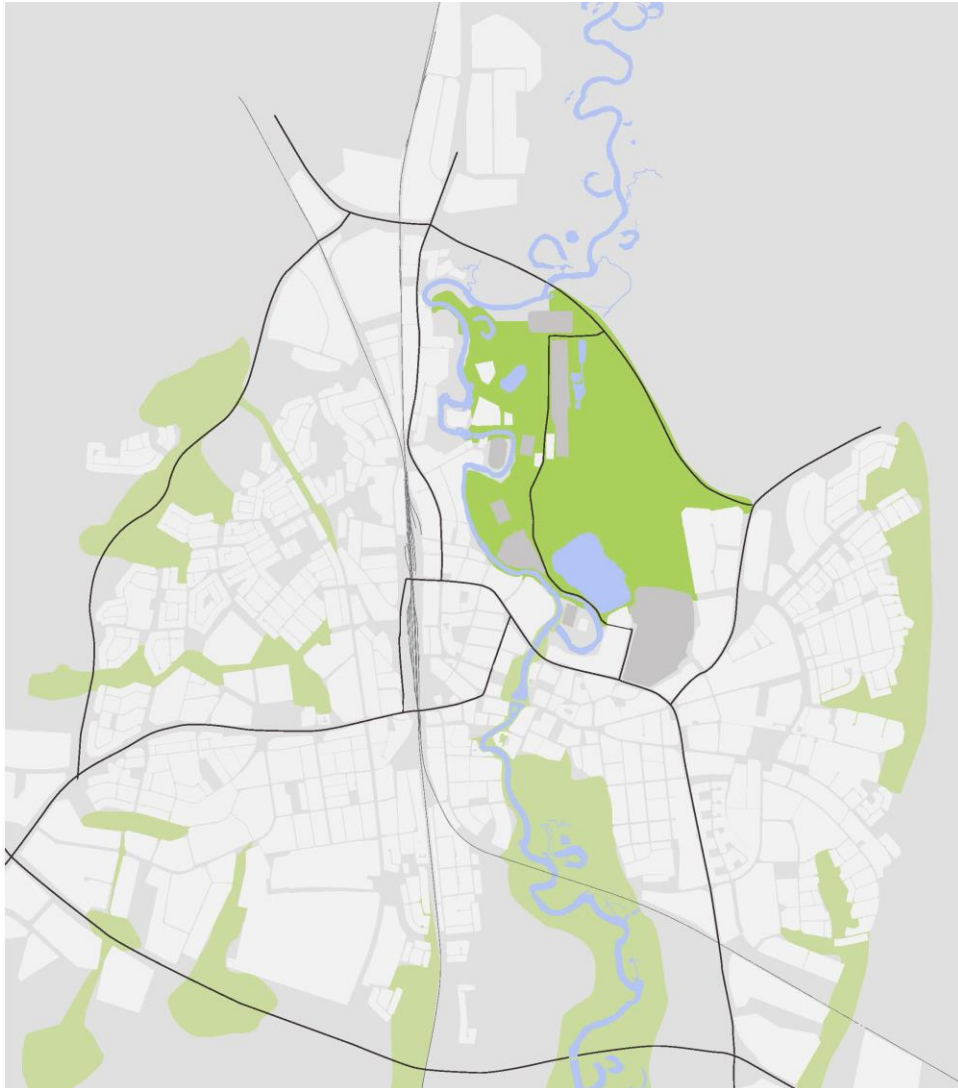

Grönstrukturutredning, Prostsjöområdet – en av tre utredningar

En utredning om grönstruktur, friluftsliv, rekreation, kulturmiljö samt turism utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund och syfte	4
2. Metod	4
3. Viktiga begrepp.....	5
Grönstruktur	5
Kulturmiljö och kulturmiljövård.....	6
Ekosystemtjänster	6
Turism	6
4. Vad är en hållbar Grönstruktur?.....	7
Viktiga principer för en hållbar grönstrukturutveckling	7
Målbild av en hållbar grönstruktur i Värnamo kommun	7
5. Vad är hållbar turism för Värnamo kommun med omnejd?	8
Viktiga principer för en hållbar utveckling av turism i regionen.....	9
6. Inkomna synpunkter gällande grönstruktur, friluftsliv, rekreation, kulturmiljö och turism	10
7. Analys av grönstruktur och turism.....	12
Analysförutsättningar.....	12
Prostsjöområdet i Värnamo stad	12
Befintlig grönstruktur.....	12
Vegetation	14
Kulturhistoriska lämningar m m	14
Tillgänglig för rekreation	15
Nyckelbiotop.....	16
Riksintresse för naturvård	17
Laganstråket Värnamoområdet	17
Laganstråket och Prostsjöområdet idag & potential	18
Kopplingar och barriärer kring och i Prostsjöområdet.....	19
Rumslighet	20
Koppling - bristfälliga.....	21
Platser och utblickar i anslutning till Prostsjöområdet.....	22
Besökare i Prostsjöområdet.....	23
Camping i Prostsjöområdet	24
Sammanfattande SWOT-analys	27
8. Bedömning/Rekommendation	28

Grönområdets kvalitet	28
Grönområdets tillgänglighet	28
Grönområdets identitet.....	28
Utveckling - Stigar & Stråk	29
Framtidssäkring.....	30
Bedömning och rekommendationer av turismen i Prostsjöområdet	30

Ungefärlig geografisk avgränsning för planeringsprojektet Prostsjöområdet.
Källa: Värnamo kommun

1. Bakgrund och syfte

Utredningen är framtagen av fokusgruppen för grönstruktur utifrån ramarna för planeringsprojektet Hållbar stadsutveckling i Prostsjöområdet. Utredningen påbörjades under 2014 för att studera begreppet hållbar grönstrukturutveckling ur ett Värnamo perspektiv. Fokusgruppen har valt att frånga planeringsprojektets geografiska avgränsning. För att göra en helhetsbedömning av grönstrukturen bör man utgå från fysiska gränser och naturliga rumsligheter i området. Därför har fokusgruppen valt en ny geografisk avgränsning för analys och bedömning.

I o m planeringsprojektet hölls det medborgardialoger (2012-2013) som sammanställdes (vintern 2013/2014). I utredningen redovisas och analyseras de delar av sammanställningen som berör grönstruktur, rekreation och kulturmiljö.

Avsikten är att grönstrukturutredningen tillsammans med utredningar för bebyggelsestruktur och trafikstruktur i Prostsjöområdet ska ligga till grund för inriktningsbeslut gällande val av mötesplatser, alternativa vägar in och ut från området och typ av bebyggelse att utveckla inom området. Inriktningsbeslutet ska visa riktning för det miljö- och gestaltungsprogram som planeringsprojektet för Prostsjöområdet ska resultera i.

Utredningen har arbetats fram av Linus Enochson, projektledare på parkavdelningen och utbildad landskapsarkitekt, i samråd med fokusgrupp för grönstruktur.

I fokusgruppen gällande grönstrukturutredningen ingår planerare och kommunantikvarie från planavdelningen, chef för miljö- och bygglovsavdelningen, skogsförvaltare och projektledare på parkavdelningen samt avdelningschef för fritid/park, samtliga från Värnamo kommun.

2. Metod

Utredningen utgörs av flera steg. I inledande kapitel definieras viktiga begrepp (kapitel 3). Med hjälp av branschtidningar beskrivs en hållbar grönstruktur, innefattande natur och kulturvärden, friluftsliv och rekreation samt hållbar turism (kapitel 4). Utifrån beskrivningen sammanställs en målbild för hur grönstruktur m m bör utvecklas för att bidra till en hållbar stadsutveckling.

I kapitel 5 redovisas synpunkter och önskemål kring grönstrukturen som kom in under samrådsperiod för planeringsprojektet för Prostsjöområdet. I 6:e kapitlet analyseras Prostsjöområdet och Ljussevekaområdet utifrån målbilden. Bakgrundsmaterial har bl a hämtats från tidigare platsinventering och analysarbete från sommaren 2014 samt en kulturhistorisk bedömning, framtagna av Värnamo kommun.

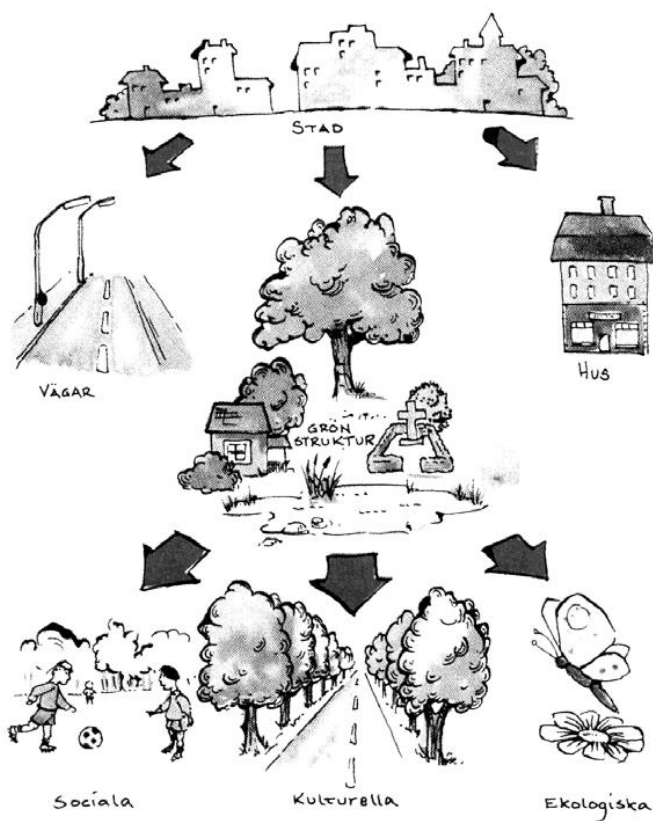
Fokusgruppens bedömning av grönstrukturutveckling i Prostsjöområdet och Ljussevekaområdet samt rekommenderade åtgärder och riktlinjer redovisas i avslutande kapitel: Bedömning/Rekommendationer.

3. Viktiga begrepp

Grönstruktur

Grönstruktur är ett samlingsbegrepp som innefattar allt grönt och obebyggd mark i städerna och deras omgivning. Här ingår såväl parker, som bostadsgårdar, kyrkogårdar, koloniområden, vägrenar och privata trädgårdar, Det är helheten och sambanden i detta system av grönska som är det viktiga. (Bucht & Persson 1995, s.8)

Grönstrukturen omfattar inte bara de synliga delarna av det växande ovan mark utan även själva marken och markprofilen, det hydrologiska systemet i marken, och vattenområden ingår. (SOU 1994:36, bil.3,s.1)

*En stad är uppbyggd av vägar, hus och grönstruktur. Grönstrukturen betydelse kan sammanfattas i tre aspekter: sociala, kulturella och ekologiska.
Illustration: Kalle Fross*

(fig.1)

Kulturmiljö och kulturmiljövård

I landskap och miljöer runt oss finns spåren av människor som har levat och verkat före oss. Kulturmiljöer omfattar samtliga miljöer som är skapade och formade av människor genom tider och generationer. Det kan vara alltifrån äldre byggnader, äldre vägar, kulturlämningar, fornlämningar, slätterängar, hagar, kulturväxter till hela landskap. Kulturmiljöerna präglas och påverkas lokalt och regionalt genom olika faktorer som geografi, historia, traditioner och hävd.

Kulturmiljövård innebär bevarande, skötsel, och andra åtgärder för att skydda kulturmiljöer. Tidigare var kulturmiljöer och kulturminnesvård ofta förknippade med begrepp och betoning på enstaka monument eller minnesmärken. Numera ligger tonvikten mer på komplexa kulturlandskap och som kan omfatta ett varierat utbud av enskilda kulturmiljöer från olika tidsepoker. Kulturmiljövård har stor betydelse för den fysiska omgivningen i landskapet med alla spår och lämningar som mänsklig aktivitet skapat.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande. Tjänsterna som kommer från ekosystemen ger os bland annat, luft- och vattenrening. Jordbindning, primärproduktion och naturupplevelser som kan påverka vår hälsa positivt. (Naturvårdsverket)

Ekosystemtjänster kan delas in i fyra olika kategorier.

1. Försörjande: det vill säga varor så som timmer, grödor, fisk, boskap etc.
2. Reglerande: rening av luft och vatten, reglering av vattenflöden, erosionskydd, pollinering etc.
3. Kulturella: alla icke materiella tjänster så som lärande, andliga, estetiska och spirituella värden
4. Stödjande: grundläggande processer, till exempel fotosyntesen, och cirkulation av näringsämnen; dessa tjänster ligger bakom de andra kategorierna av tjänster och de tår ibland inte upp.
(Stadsbyggnad 2:2013 s.28)

Turism

Turism som fenomen uppkom i samband med att medelklassen växte sig större. Rätt till semesterveckor infördes i Sverige 1938. Det fanns alltså tid och pengar för att unna sig och sin familj ledighet från vardagsbestyren. Tillväxtverket har uttalat en definition av ordet turism:

” Turism omfattar människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin *vanliga omgivning* för kortare tid än ett år för fritid, affärer eller andra syften.”

(Tillväxtverket)

4. Vad är en hållbar Grönstruktur?

Utgångsläget är att se grönstruktur som den bärande struktur den är. Utan grönstruktur kan de andra strukturerna inte finnas eller utvecklas. På många håll växer sig städerna allt tätare för att tillgodose en större efterfrågan på nya bostäder och arbetstillfällen. Detta resulterar många gånger i att grönytor tas i anspråk till förmån för stadens trafik- och bebyggelsestruktur.

Ett värdefullt steg för framtiden och för en hållbar urban utveckling är att man använder sig av en platsanpassad grönstruktur, som är utformad efter specifika situationer och begränsade utrymmen som staden och den aktuella platsen erbjuder.

Den bör även utformas med hänsyn till den klimatförändring som vi nu står inför och möjlighet till att effektivt tillgodose stadens behov av ekosystemtjänster.

Det är också viktigt att vi låter utvecklingen av stadens grönstruktur gå hand i hand med utvecklingen av bebyggelse- och trafikstruktur om vi vill nå ett hållbart resultat.

Det handlar också om hur vi kan gå tillväga för att skapa en grönstruktur som fyller flera ekosystemtjänster och funktioner samtidigt, till exempel genom att verka luftrenande och orienterande på samma gång.

Viktiga principer för en hållbar grönstrukturutveckling

För att jobba mot en hållbar grönstrukturutveckling finns flertalet principer att jobba utifrån. Dessa principer är att se de större kopplingarna, sammanhangen av och behoven av rekreation och grönområden i staden. Genom att redovisa platsens befintliga gröna och blå sammanhang; vilka kopplingar och barriärer platsen/området har liksom har till andra delar av tätorten/staden. Det krävs en beskrivning av de rumsliga karaktärerna i o m att olika karaktärer medför till olika tjänster och upplevelser för människan och faunan.

Att visa de gröna och blåa sammanhangen, är det lika viktigt att redovisa grönstrukturens innehåll. De natur- och kulturvärdena som redan finns bör värdesättas och att de ersätts med åtminstone motsvariga värden om de går förlorade i samband med en omdaning av området.

Andra viktiga principer är att peka ut rum för nya platser eller förstärka befintliga platser för olika typ av möten; möten mellan människor på olika vis eller mellan människa och natur.

Ur ett hållbarhetsperspektiv är tiden avgörande, kvalitéer och tjänster i naturen växer inte särskilt snabbt eller kanske aldrig kan återfås. Därmed är skötseln och ansvaret en viktig del att reda ut och vara konsekvent med. Liksom att värdena tydliggörs och informeras om så kunskapen inte försvinner med tiden.

Målbild av en hållbar grönstruktur i Värnamo kommun

Målbilden av en hållbar grönstruktur i Värnamo kommun kan sammanfattas i nedanstående punkter:

- Mångfunktionalitet gällande sociala, kulturella och ekologiska värden.
- Grönstrukturen är utformad och placerad för att minska klimatförändringarnas effekter och konsekvenser.

- Ge god orienterbarhet och igenkännbarhet. Tydligt utarbetade platser och stråk som i sin utformning förstärker platsens karaktär och ger området identitet.
- Storlek och avstånd. Tillgång till kvalitativa och skiftande grönområden i bostadens närhet.
- Parker, torg, gator och andra viktiga rörelsestråk ska på ett platsanpassat sätt belysas så att rummets uppbyggnad och riktningar framträder för att skapa vackra, trygga och säkra platser.
- Gcm-vägar bör anläggas ihop med kvalitativa grönstråk så långt det är möjligt.

5. Vad är hållbar turism för Värnamo kommun med omnejd?

I studien, *Svensk camping år 2020*, av Sveriges Camping- och Stugföretagares Riksorganisation (SCR) och Turismens utredningsinstitut (TUI), visas det att medvetandet kring miljö- och klimatfrågan har ökat men än så länge har de stora massorna inte på allvar börjat agera som konsumenter. Allt fler människor kommer att ha mer pengar men mindre tid vilket gör att efterfrågan på tjänster och service hela tiden kommer att öka. Politiskt anses turismnäringen som en viktig bransch i framtiden, både när det gäller att skapa tillväxt och att skapa sysselsättning. Idag ser man trenden av en allt mer urbaniserad värld, där medelklassen ökar och att dessa har fler och kortare semestrar. Framförallt för att söka sig till naturen och vilan. Befolkningen i västvärlden ökar i ålder och välmående samt att konsumenten blir allt mer kräsen. Morgondagens turist är mer resvana och präglas därmed av att de har ökat fokus på specifika intressen bl a miljöhänsyn. Framförallt ser branschen redan att turisten har ökat fokus på personliga önskemål. Vilket innebär att turistverksamheter måste nischa sig och blir riktigt bra kring ett intresse för att attrahera dessa kunder.

I Värnamo kommun med omnejd är turismbranschens alla grenar representerade, från infrastruktur för elbilsresande, äventyrspaket i olika omfattningar till högklassig hotellvistelse. Det inhemska resandet är klart störst och det är främst där hållbar turism kan nå kunder. Svensk camping består till stor del av inhemskt och närregionalt resande och därmed en viktig del av branschen att utveckla. Turismaktörer kan nischa sin verksamhet för att attrahera grön turism. Skapa förutsättningar för miljövänliga kommunikationer och satsa på närmiljön och upplevelsepaket för de som stannar hemma på semestern men vill hitta på något som är lämpligt under säsongen.

Viktiga principer för en hållbar utveckling av turism i regionen

Utifrån studien, Svensk camping år 2020, har principer för en hållbar utveckling av turismen i regionen tagits fram. Principerna är: tillgång till miljövänliga kommunikationer, generell miljöhänsyn i verksamheten och platsspecifik hänsyn.

Hållbara turismverksamheter måste kunna erbjuda miljövänliga kommunikationer att ta sig till och från anläggningen.

Även faciliteter och upplevelser ska ge besökaren möjlighet att ta hänsyn till miljön och göra det attraktivt att semestra med en hållbar livsstil. Det ska vara lätt att göra rätt även på semestern.

Sist men inte minst, principen att visa hänsyn och dra nytta av de platsspecifika förutsättningarna intill en campingverksamhet. Oftast ligger turistanläggningar i natursköna områden med höga värden för både friluftslivet samt djur- och växtlivet. Därmed är det viktigt att visa hänsyn till befintliga värden. En campingverksamhet kan dra stora fördelar med att använda platsens förutsättningar. Det kan vara badsjön på gångavstånd till anläggningen, nationalparkens vandringsleder eller närheten till stadens restauranger och kvällsaktiviteter. En verksamhet som samarbetar med andra krafter i sin närmiljö är inte lika konjunkturkänslig.

6. Inkomna synpunkter gällande grönstruktur, friluftsliv, rekreation, kulturmiljö och turism

Inkomna synpunkter gällande grönstruktur, rekreation och turism från dialoger med allmänheten 2012-2013.

(Teckenförklaring fig.2, karta fig.3)

Teckenförklaring Grönstruktur

<ol style="list-style-type: none"> 1 Utveckla eller kompensera för värdena i nyckelbiotopen 2 Skogslek med förskolor och skola i närområdet samt på fritiden 3 Labyrint av buskar, Plats för lek på öppen yta, t ex förstorat schackspel 4 Ny bebyggelse ska "smälta in" i omgivande skog/natur, fotbollsplan i området 5 Avstånd mellan bebyggelsen och sjön måste hållas. Bevara skogen. 6 Utveckla badplatsen; mer sandstrand, naturlig pool/avgränsning i sjön för badande småbarn, rund miniplan (för fotboll eller innebandy), volleybollplan 7 Uppskattad "tron"-stubbe 8 Utveckla badplats; utöka platsen, rensa och rusta upp, utveckla del för hundbad, gren att hoppa från, pulkaåkning 9 Utveckla denna del till ett lugnt område. 10 Freesbeegolf i skogsterräng 	<ol style="list-style-type: none"> 1 Bebyggelsen ska underordnas naturen. Utgå från krovsjöar och andra topografiska element. 2 Synliggör ån från gång- och cykelvägen. Röj sly. 3 Wakeboard, alternativa placeringar av möjlig anläggning 4 Hundbadplats 5 Klättervägg av klipporna, Ljusinstallation på klipporna. 6 Utveckla badplats; Mer sandstrand, naturlig pool/avgränsning i sjön för badande småbarn 7 Simning och möjliggör för att fiska ädfiske 8 Utveckla badplats; rensa och rusta upp, gren att hoppa från 9 Fiskeplats 10 Bevara vattenfallet <ol style="list-style-type: none"> 1 Skogsstig, bevaras som den är utan belysning. 2 Gör det möjligt att gå och cykla året runt längsmed Lagan förbi campingen. Ta bort bommen. 3 Utveckla skogsstigen; ordna beyslning, runt sjön, nya sittbänkar i soliga lägen och bättre och fler soptunnor. Tillgängliggör för rullator. 4 Utveckla skogsstigarna i Prostsjöskogen. Utöka stigsystemet. 5 Spång över våtmarken. Ett längre längdskidåkningsspår. 6 Ny träkaj för gångtrafikanter. Bredda trottoaren på Prostsjövägen. 7 Ny gångväg till badplats.
---	---

7. Analys av grönstruktur och turism

I framtagning av förslag och bedömning i denna utredning togs det hänsyn till de inkomna synpunkterna kring samtliga strukturer. I detta kapitel ges en nulägesbeskrivning samt analys av grönstrukturen i Prostsjöområdet utifrån målbilden av en hållbar grönstruktur och turism. Mycket av det använda materialet är hämtat ur den platsanalys och vegetationsinventering som gjordes under sommaren 2014.

Analysförutsättningar

Grönstrukturanalysen utgår från målbilden av en hållbar grönstruktur i Prostsjöområdet och områdets fysiska förutsättningar. De fysiska förutsättningarna är:

- Den befintliga grönstrukturen i Prostsjöområdet.
- Kopplingen till Lagan och Laganstråket
- De befintliga stigarna, gång- och cykelvägar samt bilvägarna.
- De 100-200 nya hushåll som föreslås i fördjupningen av kommunens översiktsplan för Värnamo stad som antogs 2006

Prostsjöområdet i Värnamo stad

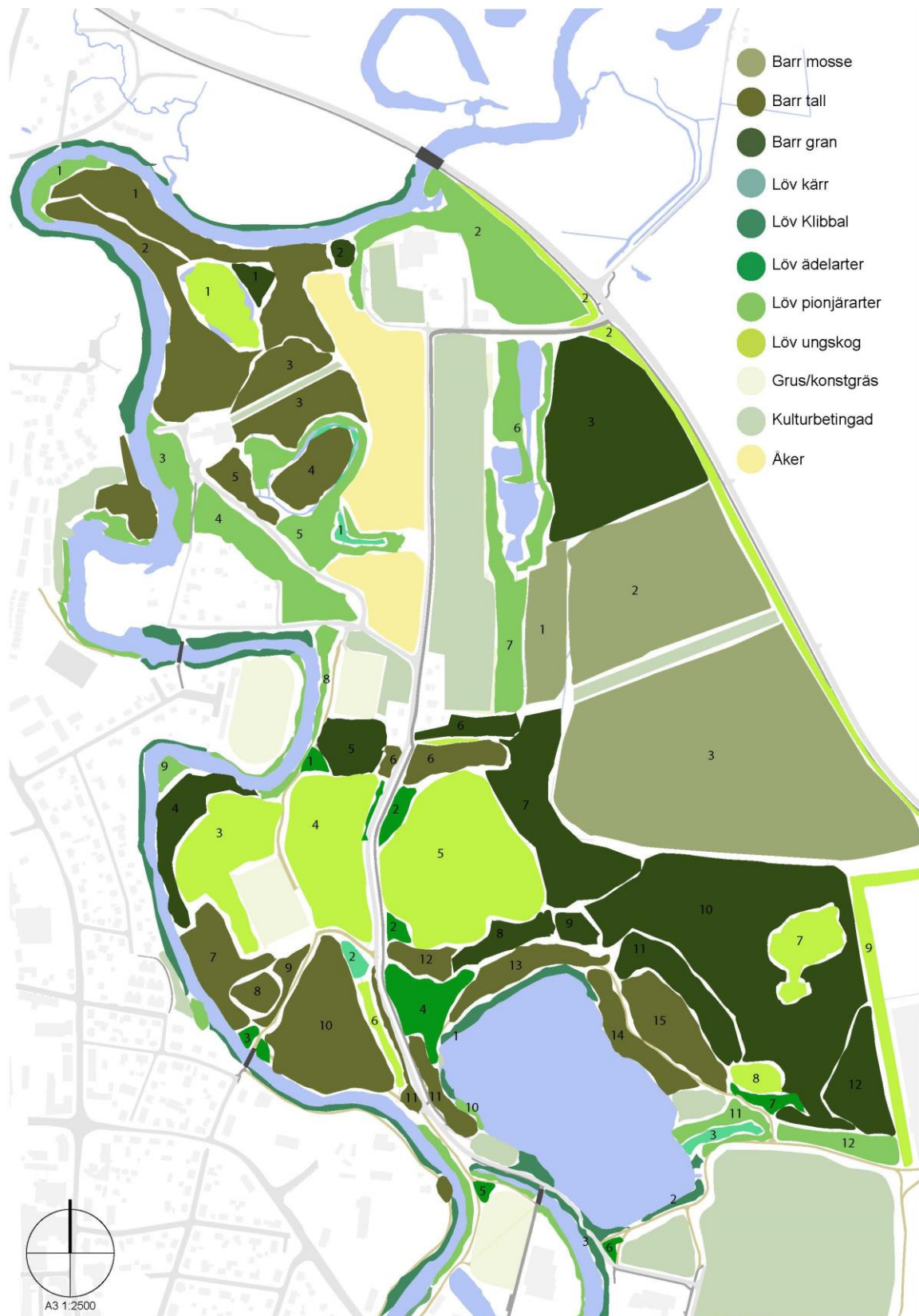
I Värnamo stad, är Prostsjöområdet det enda större området med en mer ”vild” karaktär. Ett viktigt komplement till det mer kulturbetingade Apladalen med dess ”tämjda” och ordnade miljöer. I analysen presenteras Prostsjöområdet och dess grönområde i dess större sammanhang, här Värnamo tätort, med fokus på helhetsperspektiv i olika skalor. Detta för att belysa vikten av att se de större kopplingarna, sammanhangen av och behoven av rekreation och grönområden i staden.

Enligt Grönstrukturprogrammet för Värnamo stad har Värnamo 88 kvm tillgänglig grönmark per invånare (statistik 2004) vilket kan jämföras med Sveriges 10 största städer vilka genomsnittligt har 100kvm tillgänglig grönmark per invånare. Att tilläggas är att mellan 1991-2004 sjönk genomsnittet från 94 kvm till 88 kvm. Med största sannolikhet har dessa 88 kvm sjunkit ytterligare efter att nya områden bebyggts. För att vända trenden kan ytterligare promenadstråk och utveckling av naturområdet göras i samband med en exploatering i Prostsjöområdet. Det skulle istället öka tillgången till stadsnära naturmiljöer.

Befintlig grönstruktur

Den befintliga grönstrukturen upptar idag största delen av Prostsjöområdet (se fig.4). Stora skogsområden, Prostsjön, sportanläggningar, kyrkogården och campingområdet dominerar området. Främst skogsområdena dominerar området och erbjuder ett skiftande landskap. Här finns ett stort antal olika biotoper som är till glädje för både djur och människor.

De kulturbetingade områdena är främst Ljusseveka fotbollsplaner med dess klippta gräsytor, de gamla lertäkterna, badplatsen vid prostsjön, campingplatsen men även kyrkogårdsområdet med ängsmark, klippta häckar och större träd.

(fig. 4)

Vegetation

Området består till stora delar av skogsmark där barrskogen dominerar området. Granskog dominerar på friska marker och tall dominerar på de blöta och torra ståndorterna. Tallen återfinns främst på den stora mossen i öster samt på de torrare hållmarkerna och sandigare platserna intill Prostsjön och Lagan. I friska lägen (bl.a. intill de gamla lertagen i områdets nordöstra del) återfinns lövskog av trivialkaraktär (björk, sälg och asp). En mycket fin sumpskog av klibbalskaraktär finns intill inloppet till Prostsjön. Ett litet bestånd av viss ädellövskaraktär återfinns i Prostsjöns nordvästra del.

Den kulturdominerade vegetationen domineras av fotbollsplanerna samt de öppna fälten intill desamma. Öster om fotbollsplanerna återfinns ett stort område med lämningar efter lertäkt. I lertäkterna hämtades lera till Värnamo tegelbruk som låg där tennisklubben idag har sina lokaler.

Området innehåller en stor mängd olika biotoper tack vare skiftande topografi, närheten till Lagan och Prostsjön samt en skiftande markanvändning idag och historiskt sett.

En fullständig vegetationsinventering för området återfinns i inventeringsdokumentet som gjordes under sommaren 2014.

Kulturhistoriska lämningar m m

2012 togs det fram en kulturhistorisk analys i samband med planeringsprojektet i Prostsjöområdet. Området har under flera generationer varit välbesökt för motion, reaktion och bad. Protskogen och Prostsjön har varit samlingsplatser för olika föreningar, bl.a. Värnamo Scoutkår och Värnamo Simsällskap. I området finns sedan 2011 en delsträcka av pilgrimsleden Nydaleden. Pilgrimsleden är skyltad och sträckan i Prostsjöområdet passerar mellan Prostsjön och Lagan.

Protskogen tillhörde ursprungligen prästgården, belägen vid den sydöstra delen av Prostsjön. Protskogen avgränsades som utmark och användes huvudsakligen till skogsbruk och betesmark för prästgårdens kreatur. I modern tid återstår det dock inte några större arealer av den äldre kulturmiljön. Protskogen såldes 1974 till Värnamo kommun. Protsgården, med huvudbyggnad från 1870 och den äldre ”kaplanbostaden” finns kvar och bedöms ha ett högt bevarandevärde i kommunens kulturmiljöutredning, *Värt att Värna*, från 2000.

I den nordöstra delen av Prostsjön, ca 50 meter nordväst om pilgrimsleden finns en kolmila (Ljusseveka-kartan, 1980). Kolmilan ligger väster om en mindre stig på skogsmarken. Kolet användes för industriell verksamhet, troligen i närheten av Värnamo.

I den östra delen av Prostsjön, ca 350 meter öster om vandringsleden finns ett mindre stenbrott. Stenbrottet är uthugget ur berget och materialet har troligen används till byggnader eller vägar. I den norra delen av Protskogen och öster om Lagan finns ett område med kulturhistoriska lämningar efter Värnamo Tegelbruk. På platsen fanns industribyggnader, lertäkter och en smalspårig järnväg. Verksamheten var i drift till 1970-talet. Tegelbruket är rivet och bebyggt av omklädningsrum och tennishall (fastigheterna Ljusseveka 2:22 och 2:23). Öster om fotbollsplanerna finns två större lertäkter i nord-syd riktning (fastigheten Ljusseveka 2:2). Leran har används till produktion av tegel vid tegelbruket. Båda lertäkterna är delvis vattenfyllda. Järnvägsrälsen är borttagen men delar av järnvägsbanken återstår. Området utgör ett kulturhistorisk värdefull plats efter en industriell verksamhet.

Tillgänglig för rekreation

Området består som tidigare nämnts av stora grönområden, men när man tittar närmare är stora delar av dessa inte tillgängliga för vardagsanvändaren (se fig.5).

De stora fotbollsplanerna är inget som nyttjas av majoriteten av stadsinvånarna, den stora mossmarken i öster är inte heller den tillgänglig för merparten. Detta innebär att stora delar av grönområdena inte är lämpliga för den fria och spontana rekreationen. Av den yta som idag är tillgänglig för vardagsrekreation upptar det tänkta bebyggelseområdet en mycket stor del av denna.

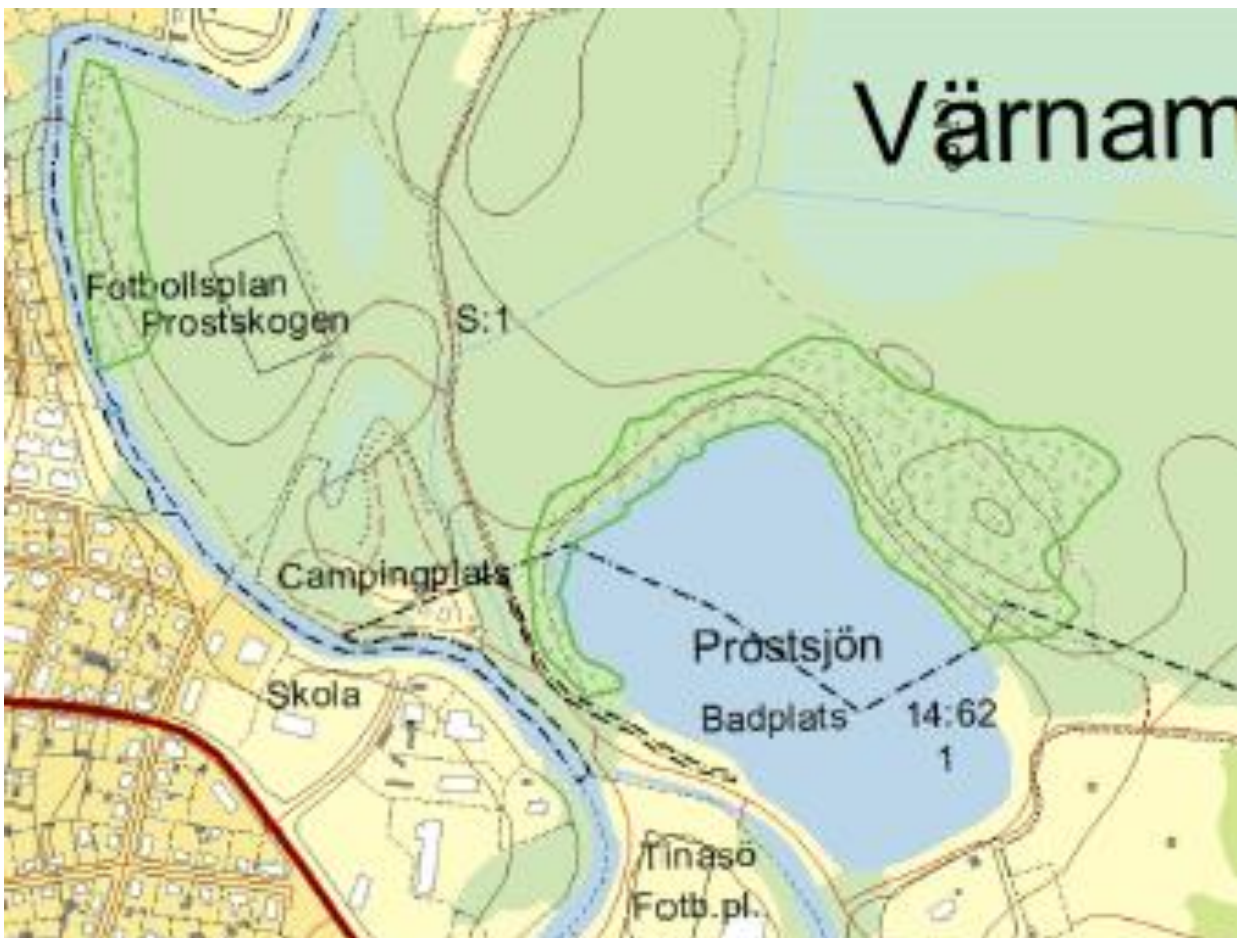
(fig.5)

0 250 500m

Nyckelbiotop

Inom området finns två nyckelbiotoper som är knutna till den grova tallskogen som dominerar de båda områdena (fig. 6).

Nyckelbiotoper är skogsområden med mycket höga naturvärden. De har en nyckelroll för bevarande av skogens hotade växter och djur. (Skogsstyrelsen, 2001)

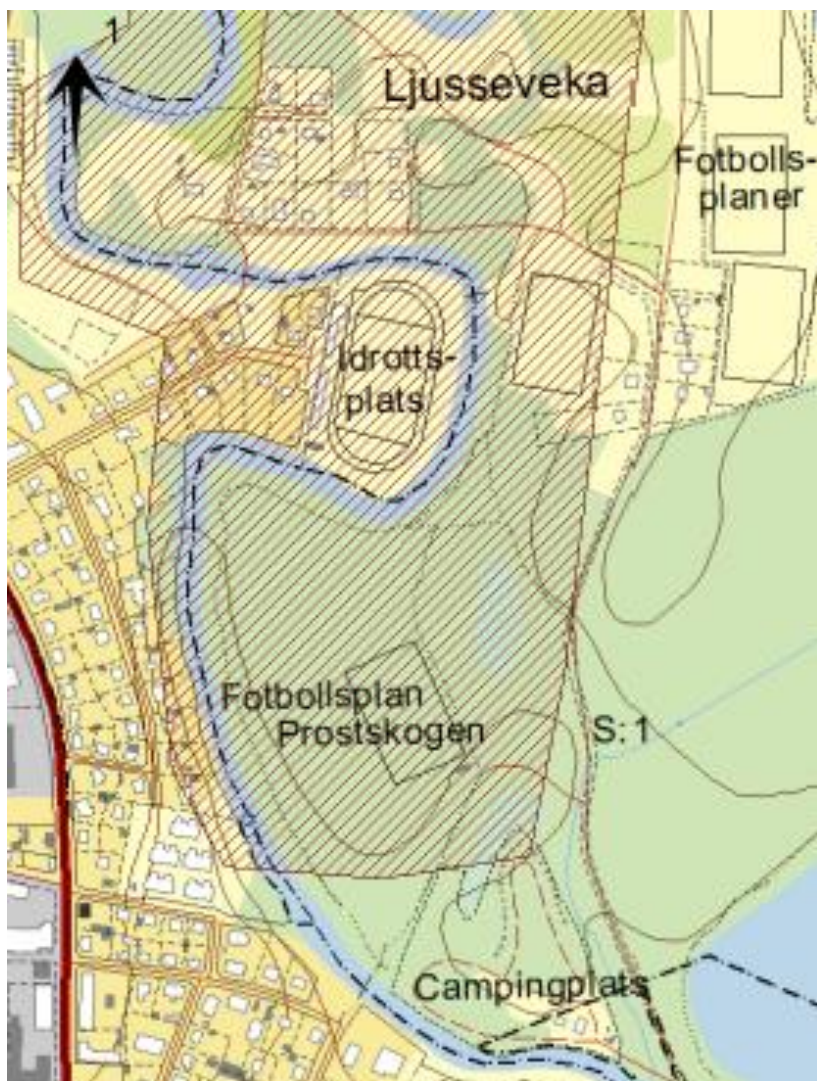

(fig.6)

Riksintresse för naturvård

Stora delar av området är klassat som riksintresse för naturvården (fig.7). Området är knutet till vattendraget Lagan och dess närhet. Miljöbalken stadgar att områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. (Naturvårdsverket)

(fig.7)

Laganstråket Värnamoområdet

Laganstråket är idag ett vedertaget begrepp för att sammanfatta ett behov och en önskad möjlighet att kunna vistas och röra sig längsmed Lagans vatten inom hela staden. Lagan är en potential och en tillgång för staden med vacker kantzonsvegetation, fredade grönområden och vattnets ofta lugnande inverkan på oss människor. Detta har på senare år uppmärksammats mer och mer. Idag finns ett välfungerande stråk kring Lagan söder om staden. Ifrån centrum genom Apladalen ned emot Nöbbele och Osudden tillbaka norrut på Lagans västra sida längsmed betesmark och tillbaka till Apladalen och centrum. Dessutom

finns fler stigar in anslutning till stråket flera gamla så som i Apladalen medan Videstigen är ett nytillskott.

Ifrån centrum och norrut finns inget sammanhängande stråk utefter Lagan. Här fragmenteras stråket. Vissa delar är av hög kvalitet och där en tillgång för närområdena. Många andra stigar finns i dagsläget men uppfyller inte krav på framkomlighet och tillgänglighet för att kunna räknas till Laganstråket ur ett användarvänligt perspektiv.

Laganstråket och Prostsjöområdet idag & potential

Laganstråket har stor betydelse för Prostsjöområdet då de är tätt sammankopplade, även eftersom entréerna för Prostsjöområdet sammanfaller med Laganstråket. En utveckling av Laganstråket skulle således vara positivt för möjligheten till rekreation i Prostsjöområdet och vice versa. Standarden skulle med relativt enkla medel kunna höjas och några stigdragningar kompletteras. En enklare skyltning, till hjälp där stråket måste förstärkas för att kopplingen idag inte är tydlig.

Ytterligare en gång/cykel-bro skulle kunna läggas till för att öka tillgänglighet till de norra delarna och förbättra kopplingen till befintliga bostadsområden samt för att knyta samman hela Laganstråket till en helhet.

Kopplingar och barriärer kring och i Prostsjöområdet

Områdets lokalisering i nordöstra delen av Värnamo tätort med anknypning till moss- och myrmarkerna i öst har tidigare gjort delar av området till en barriär i sig själv. I och med Ljussevekaledens byggnation har den tidigare kopplingen till mossmarken norrut skurits av, men nya öppningar och möjligheter har också kommit med den. Tillgängligheten till området har ökat medan den tidigare kontakten med det utanförliggande landskapet har skurits av.

Lagans sträckning, blå i kartan (fig.8), utgör å ena sidan en barriär i den mening att den skärmar av och kanaliserar tillgängligheten till broarna. Staden delas således i öst och väst.

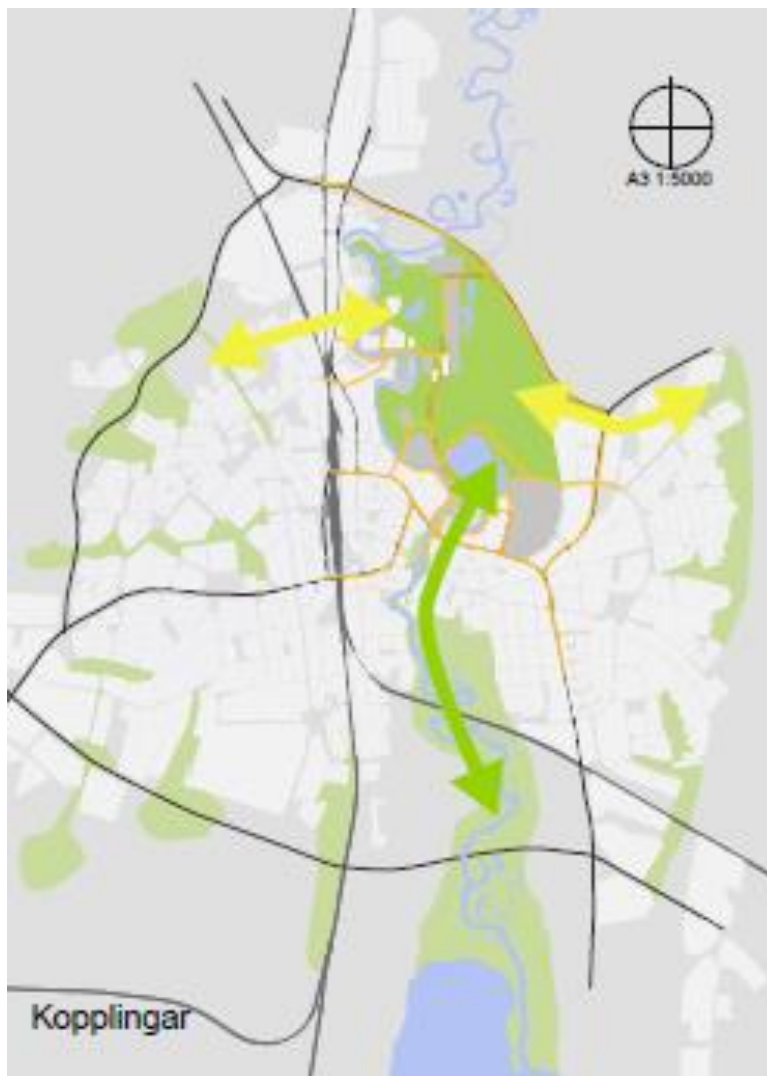
Å andra sidan är också Lagan ett ledande element, i och med den fredas natur, även G/C-vägar leds ofta utmed dess kanter. Detta skapar en fungerande koppling mellan norra och södra delarna av staden, samt en naturlig koppling mellan större grönområden.

Järnvägen, streckad röd, sträcker sig liksom Lagan i nord-sydlig riktning, vilket styr rörelsemönster och kanaliserar ytterligare tillgängligheten till området. Väl fungerande kopplingar; sammanhängande och tydlig vägvisning, över-/undergångar blir därför extra viktigt. Större vägar, röd, och industriområden skärmar av flera bostadsområden. Tex. Nydlundsområdet och Amerikaområdet. Besökare måste passera Nydalavägen för att nå området. Här finns en G/C-tunnel men ytterligare koppling skulle kunna ske norr om nuvarande Volvo och Svenstigs i anknypning till rondellen och vidare direkt in i skogen söder om Ljussevekaleden.

Andra mindre tydliga barriärer, orange, kan vara Kyrkogården. Till fots går det promenera genom området och på så sätt förlänga naturupplevelsen. Dock är sträckningen på mindre vägar och gångar inne på kyrkogården, avskurna på många plaster, vilket gör det svårt att på ett enkelt sätt gå igenom. Färdas du på cykel är du hänvisad att endast använda G/C-vägen längsmed sjön.

Även campingen utgör en halvgenomtränglig barriär då det är dåligt skyltat och det finns bommar och en grind över vägen. Grinden låses nattetid, under vintern är den dock öppen. Mellan Protsjöområdet och Apladasområdet finns fungerande kopplingar i form av G/C-vägar och grönytor vilka stöds av Lagan. Däremot skulle anknypningen väster om Jönköpingsvägen samt Nylundsområdet kunna förstärkas. Här finna inga smidiga och snabba/korta kopplingar som naturligt anknyter till området. Fungerande koppling markerat med grön, koppling med behov av förstärkning markerad med gul i kartan (fig.9).

(fig.9)

Rumslighet

Rumslighet är ett sätt att sätta ord på upplevelsen av omgivningen. Rummet är det vi läser samman till ett sammanhängande rum; ett stort område eller en mindre plats. Rumsligheten kan bero på vår användning av det, eller de avgränsningar vi med blicken kan avläsa så som väggar, t.ex. en trädridå eller ett fast element som en fasad.

En skogsridå kan ge illusionen om en större skog där bakom. Rummet kan också förändras olika tider av dygnet, t.ex. då gatubelysningen tänds spelar ljuskäglans spridning in i vad vi ser och uppfattar som ett rum. Känsla av att befinna sig i ett sammanhang eller den upplevda rumsligheten kan ibland vara viktigare än den faktiska begränsningen av rummet. I kartan (fig.10) visas större områden som upplevs som tydligt definierade rumsbildningar med svarta streckade cirklar.

(fig.10)

Längst upp i norr finns ”Talludden” där den likartade vegetationen skapar ett sammanhang du kliver in i och ut ur, årummet blir till begränsande väggar och tallarna bildar tak. Eller Ljusseveka fotbollsplaner, vidderna blir rummet och begränsningarna blir de omgivande skogsområdena. Kring Prostsjön är det vattnet som ger karaktär och är det starkaste rumsskapande elementet, den intakta skogsfronten blir till väggar. Där de tar vid tycks skogen fortsätta.

Koppling - bristfälliga

Många rör sig i Prostsjöområdet, listan går göra lång; vardags promenaden med hunden, cykelturen till jobbet, joggingturen, skjutsen till fotbollen, genvägen till kompiserna, exkursionen med skolan, picknick med fritids, utflykten med dagis, kvällsdoppet, tysklandsturisten, träningssimmet eller grillningen med kompisgänget. Detta ställer också krav på miljön i området. Skall Prostsjön fungera för många olika användare behövs fungerande och säkra passager och rörelsestråk. Idag finns mycket som fungerar men också delar som brister. I kartan (fig.11) ligger fokus på några av de viktigaste länkar eller kopplingar vilka skulle behöva fungera bättre.

- 1 & 2.** Anknytningen mellan "Talludden" och omgivningen är bristfällig. Inga naturliga kopplingar, entréer eller skyltning finns som medvetandegör dess existens.
- 3.** Tidigare har skogen som idag delas av Prostsjövägen suttit samman. "Brottarstigen" var en etablerad stig vilken idag är på väg att växa igen.
- 4.** Granskogen öster om Prostsjön används inte i större utsträckning, den är en möjlig koppling både till Nylundsområdet och en utökad koppling i nord-sydlig riktning.
- 5.** Campingen, sträckan har en utestängande effekt rörelsen området. Ingen skytning finns för gångstråk, grusvägen är blockerad med bommar och grind vissa tider av dygnet.
- 6.** Prostsjövägens passage, Evjan och Prostsjön. Utrymmet mellan vattnen är begränsat, vägen tar all plats i anspråk trottoar av ringa kvalitet.
- 7.** Passagen över Prostsjövägen mellan G/C-banan från centrum och ned emot badet är inte tydlig och också osäker. En entré saknas och en tydlig passage där gångare och andra trafikanter har översikt och kontroll över situationen.

(fig.11)

Platser och utblickar i anslutning till Prostsjöområdet

Det är många som i dagsläget rör sig kring sjön och vistas i dess närmiljö. Prostsjöområdet är en fantastisk motsvarighet och komplement till Apladalen, med en vildare mer naturlig form. Här finns de mer oordnade platserna, du kan själv hitta dolda platser för lek och andra för lugn och överblick. Området är en tillgång för Värnamo med fantastisk potential som i dagsläget inte tillnärmelsevis används i sin fulla kapacitet. Här finns i stort sett oupptäckta platser och miljöer vackra att vistas i men svåra att ta sig till. För vardagsanvändaren är området mest en rörelseslinga och en passage än en plats att stanna till vid. Det finns ett stort behov av olika slags platsbildningar i området, som t.ex. en bänk eller enkel stock att vila sig på, Särskilt med tanke på det stora antal äldre som vistas här och många som går med sina hundar. Någon större samlingsplats med bänkar och bord för alla de grupper, så som dagis, fritids och skola som finns i närheten av området, en plats för fikapaus eller picknick skulle behövas. Fler grillplatser skulle behövas, samt utrustning av den befintlig. Detta ger möjlighet för användning en större del av dygnet. Många motionerar i

området och önskemål om utveckling av träningsmöjligheter har kommit upp, så som utegym och hinderbana i skogen. Området hyser även flera spår av tidigare markanvändning så som gamla betesmarker, lertäkt, stenbrytning och kolframställning.. Med en genomtänkt gestaltning kan dessa kulturmiljöer lyftas fram och bli ett viktigt inslag i området.

Besökare i Prostsjöområdet

Prostsjöområdet är flitigt använt av många olika människor, på olika tider av dygnet. Som utbildnings- och rekreativmiljö för dagis och skolklasser är skogen en viktig oas. Området utgör för många hundägare den dagliga promenaden/promenaderna. Medan sjön ger utrymme för skridskoåkare på vintern och badare på sommaren (sjöns vatten visar god vattenkvalitet). Campingen och dess gäster är en tillgång för staden samtidigt som skogen och läget är en tillgång för dem. Joggaren, flanören eller kompisgänget som grillar är andra vanliga användare av miljöerna här.

Besöksmätningar har genomförts med besöksräknare av typen Unit counter av märket Excepto. Mätpunkten ligger längs stigen/promenadvägen som går runt Prostsjön, mera exakt norr om sjön ca 200 meter in från Prostsjövägen. Stigen/promenadvägen saknar belysning. Räknaren opererar med en mikrovåg som bryts vid passage. Mätserien sträcker sig från juli 2013 till oktober 2014. Vissa avbrott finns i tidsserien av olika anledningar, det vi inte kan uttala oss om med säkerhet är månaderna januari-februari där inga mätdata finns, i resonemangen nedan har vi hypotetiskt tagit besöken under december och interpolerat över jan och feb, en sannolik underskattning. Sammanfattningsvis kan konstateras att antalet passager under tiden mars till oktober varierar ganska lite mellan 6300 och 8800 passager. Detta trots olika ljusförhållanden kopplat till årstidsväxlingen. Under december sjunker passagera till hälften av antalet under oktober, detta säkert beroende på avsaknaden av ljus kvällstid. Det totala antalet passager på årsbasis är cirka 70 000 st. Det enda besöksstråket i Värnamo naturmiljö som ligger i nivå med detta, och som inte till inkluderar intensiv pendling till och från arbetsplats eller skola, är Osuddenrundan på västra stranden söder om Apladalen där vi har konstaterat 67 000 passager.

Figuren ovan visar på tidpunkter för passage längs stig norr om Prostsjön (årsdistribution).

Campingen i Prostsjöområdet

Campingen genererar ca 20 000 övernattningar per år. Det är öppet från maj till september. Ägandeformen är sådan att kommunen äger anläggningen till största delen, vissa delar så som minigolfbanan och värdstuga är arrendatorns egendom. Följande argument finns för och emot camping på denna plats med nuvarande ägandeform.

För

- En väl fungerande camping sedan lång tid, väletablerad hos kunder, direkt närhet till rekreation i friluftsområde med badplats.
- Centrumnära läge.
- Stort antal besöksnätter som genererar stort värde för kommunen. Värden som t ex ökat underlag för handeln (i centrum), ökat antal tjänster (bl a friluftaktiviteter) och stor Värnamoambassadör främst för internationella besökare.
- Låg driftskostnad för kommunen.
- Försäljning i mindre servicebutik under sommarsäsong, vilket medför utökad service till badande, flanörer och framtida boende i området.
- Entreprenör för skötsel av offentlig badplats vid Prostsjön.
- Tänkbar kommersiell verksamhet i området som bäddar för flera olika möten (särskilt internationella möten) mellan människor.

Mot

- Campingbyggnaderna ligger idag inom område som förväntas översvämmas av Lagan.
- Campingen är i stort behov av en standardhöjning. Uthyrningsstugorna börjar bli gamla, de saknar idag toalett och dusch. Arrendatorn önskar att avlopps dras fram och dusch och toaletter byggs.
- Arrendatorn önskar uppföra nya stugor som matchar dagens önskemål av uthyrningsobjekt.
- Servicebyggnaderna är gamla och skulle behöva standardhöjas, vid etablering av bro i anslutning till Vallgatan måste servicebyggnaderna tas bort och entrén flyttas till campingens norra sida.
- Etablering av nya bostäder kan komma att innebära ökad trafik genom eller i nära anslutning till Campingen.
- En eventuell expansion av campingens yta kräver ianspråktagande av skogsmark. Skogsmark som genom sin närhet till centrum har högt rekreativvärde.
- Självä ägandeformen där kommunen äger och sedan arrenderar ut anläggningen har inte varit gynnsam för utveckling av campingen. Investeringar i anläggningen ställs mot andra nödvändiga investeringar i kommunen. Handlingsfriheten och den kommersiella kraften i utvecklingen hämmas därmed.
- Allmän strandpromenad genom campingen är svårtillgänglig. Från kväll till morgon (maj-sept) är strandpromenaden otillgänglig då campinggästernas trygghet prioriteras.

Campingintresset kontra trafikalternativen

Utifrån inkomna synpunkter 2012-2013 i samband med planeringsprojektet för Prostsjöområdet kom det in flera synpunkter som påverkar campingen idag och i framtiden. De förslag som har störst påverkan på campingverksamhet i Prostsjöområdet är samtliga bilvägsalternativ i trafikutredningen. Alternativen 6 och 7 innebär en stor störning i o m trafikbullret men verksamheten kan ändå utvecklas och expandera med fler ställplatser på den gamla vägbanken (Prostsjövägen). Alternativ 5 i trafikutredningen innebär störst negativ åverkan. Vägalternativen 1-4 skulle bidra till ett bättre utgångsläge för campingverksamheten. Ingen genomfartstrafik, vilket bidrar till att upplevelsevärde av rekreativområdet ökar och gamla vägbanken kan användas till campingen. Verksamhetsutövare för befintlig camping anser alternativ 1 som mest gångbar för campingverksamhet i Prostsjöområdet.

Framtida camping i Prostsjöområdet

Utvecklingen av befintlig camping är ytmässigt begränsad, vilket kan antydast i fig. 12. Främst tre skäl är mer begränsande, varav större delen av omgivande natur har ett högre värde som rekreativplats än som potentiell campingutbyggnad. För det andra är befintlig verksamhetsavgränsning inte lämplig utifrån strandskyddets syfte, ej heller är befintliga byggnader lämpligt placerade utifrån dagens beräknade översvämningsrisk. Det tredje skälet är att ägandeformen inte är gynnsam för en utveckling av campingen. Samtliga byggnader har använts under lång tid och kräver nu stora investeringar och i vissa fall nybyggnation för att möta de krav som ställs på en konkurrenskraftig campingverksamhet. Kommunen borde

verka för att campingverksamhet ges möjlighet till ett alternativt och större utbud, samt en standardhöjning med lämplig placering.

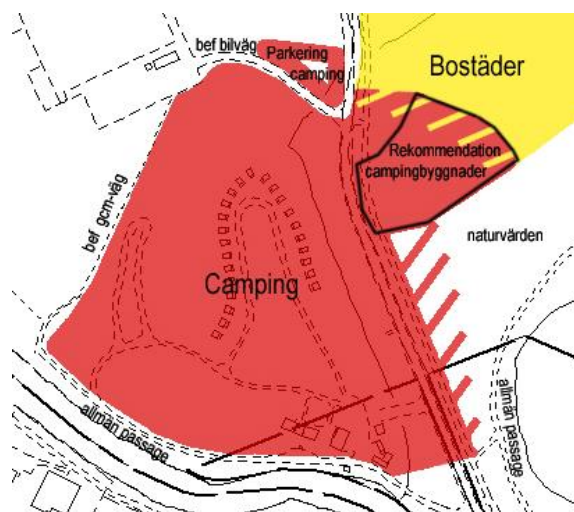
Fig. 12
Figuren visar en primärkarta över Värnamo camping med överliggande kartskikt med inkomna förslag på bebyggelse (gråmarkerade ytor) samt grönstruktur (blå-, grön- och brunfärgade ytor/linjer) som direkt påverkar befintlig camping.
Källa: Värnamo kommun

Om campingverksamhet ska vara kvar i Prostsjöområdet föreslås ändrad ägandeform för verksamheten. Det skulle möjliggöra utrymme för investering för standardhöjning. Marken bör vara kvar i kommunens ägo p g a översvämningsrisker och värdet på kringliggande mark. De alternativ som finns är markarrende och tomträtt. Tomträtten ger besittningshavaren starkare rätt, än vad nyttjanderätt gör, utan att själva äganderätten går från upplåtaren. Markarrenden får skrivas på max 50 år medan tomträtt kan gälla i 26-100 år.

I Prostsjöområdet bör campingens omfattning (ytmässig och innehållsmässig) avgränsas.

Ytmässigt för att bli tillgodose strandskyddets syfte, men även innehållsmässigt p g a den höga översvämningsrisken. Se tänkbar omfattning i figur 13 för en framtida campingverksamhet i Prostsjöområdet.

- 6 Alternativ plats för **omklädningsrum och dusch**
- 7 **Utveckla stadscampingen** (mötesplats)
- Vandrarhem, café (kommers enbart vid/i camping), bättre minigolf, bättre lekplats
- 7.1 **Utveckla stadscampingen** (mötesplats)
- Motionscentrum, campingentré, Alternativ plats för allmän omklädningsrum och dusch
- 2 **Utveckla fotbollsplanen** – fikaplatser under tak
- 5 **Aktivitet för äldre** - Boulebana
- 6 **Social mötesplats** – Studsmatta, hoppborg, Igloo, hyrtrampbåtar, båtbyggor, äventyrsbad utomhus delvis med tak
- 1 **Bebyggelsen ska underordnas naturen.**
Utgå från korvsjöar och andra topografiska element.
- 2 **Skogslek** med förskolor och skola i närområdet samt på fritiden
- 3 **Labyrint av buskar, Plats för lek** på öppen yta, t ex förstorat schackspel
- 2 **Gör det möjligt att gå och cykla året runt längsmed Lagan förbi campingen. Ta bort bommen.**
- 3 **Utveckla skogsstigen;** ordna belysning, runt sjön, nya sittbänkar i soliga lägen och bättre och fler soptunnor. Tillgängliggör för rullator.

Fig 13

Sammanfattande SWOT-analys

SWOT i ordet SWOT-analys står för Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats eller på svenska - styrkor, svagheter, möjligheter och risker/hot. Swot-analysen är ett överskådligt sätt att beskriva ett projekts förutsättningar.

Här nedan listas de viktigaste punkterna (styrkor, svagheter, möjligheter och risker/hot) som framkommit under arbetets gång.

Styrkor

- Stort sammanhängande grönområde med stark koppling till Laganstråket.
- Etablerad plats för rekreation i Värnamo
- Prostsjön och barrskogsridån ger stark identitet till området.
- Intressanta kulturhistoriska miljöer
- Centrumnära grönområde med barrskog och sjö

Svagheter

- Svagt nyttjande i stora delar pga otillgänglighet.
- Otydliga stråk och platsbildningar
- Saknar skötselplan/målbeskrivning, ger risk för oönskade ingrepp i området.
- Ovårdad campingverksamhet

Möjligheter

- Skapa ett populärt rekreationsområde med aktiviteter för alla åldrar
- Potential att ta fram många intressanta natur och kulturmiljöer.
- Moderna boenden i en välplanerad närmiljö
- En stadsdelsintegrerad campingverksamhet (naturcamping med inriktning på ställplatser)

Hot

- Avsaknaden av skydd i plan/ skötselplan/målbeskrivning för områdets grönområden kan innebära en fortsatt icke genomtänkt exploatering.
- En alltför storskalig exploatering kommer att förstör stadens sista verkligt tätortsnära skogsområde.

8. Bedömning/Rekommendation

I avslutande kapitel redovisas rekommendationer för grönstrukturen och turismen i Prostsjöområdet.

Grönområdets kvalité

Området består idag av stora grönområden som idag bara nyttjas i begränsad omfattning. Genom att utveckla och koppla samman de ovanstående identifierade stråken och platserna kan områdets attraktivitet och nyttjande ökas betydligt. Det ingrepp i natur- och rekreationsmiljön som en exploatering med 100-200 nya hushåll på den utpekade platsen kan på så vis göras mindre märkbar.

Med en medveten gestaltning och skötsel kan de kvarvarande områdena upplevas som både större och mer välkomnande men ändå till stora delar behålla karaktären av det vilda och erbjuda fler upplevelser.

På det här sättet kan man till viss del ersätta de idag stora grönområden med något mindre men mer kvalitativa grönområden. Men man bör vara uppmärksam på att detta inte kan göras i alltför stor utsträckning, om man har för avsikt att behålla det stora antalet karaktärer och biotoper som finns i området. Vissa karaktärer/ biotoper kräver en större yta för att ge en god upplevelse.

Grönområdets tillgänglighet

Området består som tidigare nämnts av stora grönområden, men när man tittar närmare är stora delar av dessa inte tillgängliga för vardagsanvändaren. De stora fotbollsplanerna är inget som nyttjas av majoriteten av stadsinvånarna, den stora mossmarken i öster är inte heller den tillgänglig för merparten. Detta innebär att stora delar av grönområdena inte är lämpliga för den fria och spontana rekreationen.

Värnamo kommun har idag ett mycket stort skogsinnehav, närmare 2500 hektar skogsmark. Av dessa kan bara ett fåtal hektar räknas som direkt tätortsnära. Att i detta projekt exploatera stora delar av denna direkt tätortsnära skogsmark måste vara väl genomtänkt då en sådan åtgärd ej är reversibel.

I många liknande projekt där man tar naturmark i anspråk för exploatering talar man om kompensationsåtgärder. Man anlägger ett nytt grönområde eller skyddar ett motsvarande område på annat håll. Problemet här är att det saknas annat skogsområde i stadens omedelbara närhet att erbjuda i stället. En förskoleklass kommer inte så långt till fots och på en idrottstimme eller biologilektion har man inte möjlighet att ta sig särskilt långt.

Grönområdets identitet

Områdets idag viktigaste/ unikaste rumsskapande element är idag Prostsjön. Sjön upplevs idag som en lugn skogssjö med prostgården som enda bebyggelse. Vid framtida exploatering bör man vara försiktig med att störa detta mycket speciella område där sjön, den omgivande skogen samt prostgården utgör en mycket speciell plats i Värnamobornas medvetande.

Ur ett Värnamoperspektiv ser vi även att Prostsjöområdet har en mycket viktig roll för grönstrukturen i Värnamo stad.

Utveckling - Stigar & Stråk

I dagsläget är användningen begränsad i relation till de ytor och den natur som finns i området. För att användningen skall öka krävs ett välfungerande stigsystem. Förslagsvis skulle tre olika typer av stig finnas i området. Av vikt är att stigen skall hålla samma kvalitet i en sammanhängande slinga. Detta för att alla användare skall känna sig trygga vid vetskapen att kunna ta sig fram/runt utan att behöva vända åter.

1. En G/C-väg i storlek och kvalitet likt den stig som är anlagd runt om Prostsjön. Denna är tillgänglighetsanpassad, skötselfordon och mindre skogsmaskiner kan då ta sig in i området.
2. Barkflisstig, en långsammare mer ringlande karaktär. Entréer kan markeras eller tydliggöras med hjälp av riktad skötsel så som gallring eller annan naturlig markering, t ex sten eller trästolpe.
3. Trampade flexibla/föränderliga stigar, naturligt utvecklade i och med användande. Ev. gallring vid dess entréer till hjälp för ett fortsatt användande.

Med hjälp av relativt enkla medel, så som barkflis och skyltning kan flera av de befintliga stigarna medvetandegöras, standarden utvecklas och kompletterande till dessa kan nya stigar dras. Denna potential är särskilt stor i östra delarna. Med en utökad G/C grusväg/stenmjölsväg längsmed Lagan, från bron Finngatan vidare norrut, kan Laganstråket och Prostsjöområdet utökas markant.

För att tillgängliggöra områden för rekreation och visa speciella naturväder och viktiga kulturmiljöer kan kortare sträcka med spångar och stigar anläggas i de idag svårtillgängliga områdena i områdets nordöstra hörn. De gamla torv och lertäkterna skulle då kunna bli ett mycket attraktivt område som visar områdets kulturhistoria. En sådan åtgärd skulle säkert kunna delfinansieras med LONA- bidrag (lokala naturvårdssatsningen via Naturvårdsverket)

En framtida G/C-bro över Lagans i de norra delarna av området skulle öka tillgängligheten till området från kringliggande bostadsområden samt göra Laganstråket mer komplett.

I dagsläget fungerar inte kopplingen förbi badplatsen och vidare emot Prostgården. Trottoaren är smal och är idag i mycket dåligt skick. Motorfordon på Prostsjövägen håller ofta en hög hastighet och blir till en trafikfara för gående. Här skulle åtgärd av något slag behöva sättas in. Tex genom utökad trottoar, minskad genomfart eller ett trädäck närmaste vattnet på utsidan vägen. Sedan 2011 passerar en delsträcka av pilgrimsleden Nydalaleden denna plats.

Stigarna i området kan ingå i markerade motionsslingor, här i tre olika storlekar. Kortaste slingan runt sjön ca: 1,5km. Mellanslingan runt sjön vidare upp emot Ljussevekas fotbollsplaner och tillbaka längs Lagan ca: 3km. Den längre slingan förbi fotbollsplanerna, ut på Talludden i norr och längs Lagan tillbaka ca: 5,5km.

Framtidssäkring

Även om utbyggnaden av området planerad att startas först om flera år och att utbyggnaden sker successivt. Bör man redan nu börja ta hand om och utveckla de områden som i framtiden skall utgöra stommen i områdets grönstruktur. Att forma en uppvuxen, stabil och attraktiv utemiljö för alla tar tid.

Bedömning och rekommendationer av turismen i Prostsjöområdet

Kulturmiljöer inom och intill Prostsjöområdet ska framhävas. T ex genom att möjliggöra annan användning (t ex att kaplanbostaden kan användas till sommarfik och B&B) och/eller att synliggöra kulturmiljöer med skyltning (t ex skyltning i samband med kolmilan m m).

Gruppens bedömning är att campingens förutsättningar för utveckling är begränsade av främst tre skäl. Det första är att större delen av omgivande natur har ett högre värde som rekreationsplats än som potentiell campingutbyggnad eller används som vägområde. Andra skälet är att befintlig verksamhetsavgränsning inte är lämplig utifrån strandskyddets syfte, ej heller är befintliga byggnader lämpligt placerade utifrån dagens beräknade översvämningrisk. Tredje skälet är att ägandeformen inte är gynnsam för en utveckling av campingen. Kommunen borde verka för att campingverksamhet ges möjlighet till ett alternativt och större utbud, samt en standardhöjning med lämplig placering. Fokusgruppen ser två alternativa tillvägagångssätt:

att avveckla campingen med tiden och att marken omvandlas till friluftsområde. Marken ska kunna användas till allmänt ändamål med t ex inslag av BMX-cykelbana eller freesbeegolf m m. Parallellt med avveckling av camping, ska kommunen undersöka och verka för att annan lämplig plats/platser möjliggörs för en campingverksamhet.

Alternativt

att campingverksamhet bör vara kvar i Prostsjöområdet men med ändrad ägandeform samt omfattning enligt figur 13. Marken ska vara kvar i kommunens ägo. Krav utifrån miljö- och gestaltningsprogrammet för Prostsjöområdet ska gälla framtida camping. En förankrad förslagsskiss med helhetslösning av en camping i Prostsjöområdet ska redovisas i miljö- och gestaltningsprogrammet.